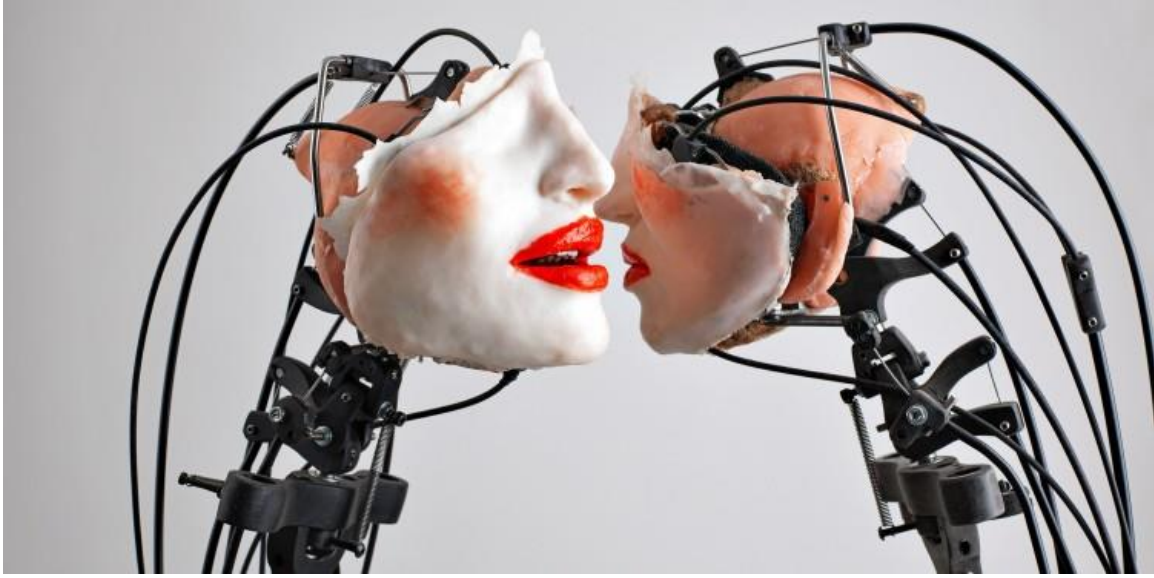

Server Demirtaş ile “Evvel Zaman Makinesi” Üzerine-Hazal Gençay

Hazal Gençay — 1 Ekim 2015

Server Demirtaş, Dedikodu, 158x55x55 cm

Server Demirtaş, “Evvel Zaman Makinesi” isimli sergisinde izleyici ile kontakt kurmak için farklı duyu ve duyguları bir arada kullanıyor. Aslında 30 yıla yakın üretimini gerçekleştirdiği ve günümüzde Kinetik Sanat akımına dahil olan hareketli heykelleri ile insani duyguları aktarıyor; düşüncelere dalan yalnız bir kadın, birbirleriyle sohbet eden iki figür, can sıkıntısıyla dünya şeklindeki bir stres topuyla oynayan mekanik kollar ya da meraklı gözlerle etrafı süzen devasa bir robot... Aslında tüm bu heykeller gerçekten de ortak paylaştığımız zaman diliminde unutmaya başladığımız naif insani hareketleri büyük bir mütevazılıkla ancak bir o kadar da ironik bir yolla bizlere aktarıyor. Küratörlüğünü Özlem İnay Erten’in yaptığı sergi 17 Ekim’e kadar Bozlu Art Project Nişantaşı’nda görülebilir. 10 Ekim Cumartesi 14:00’te yapılacak sanatçı konuşmasında ise Server Demirtaş’ın kendisinden heykellerini ve gelecek projelerini dinleme şansımız olacak.

Server Demirtaş, Gözler II, 210x55x70 cm, motor, mekanik sistemler, demir

HG: Akademi’de resim eğitimi alıyorsunuz ama ilk zamanlarda yaptığınız işlerde bu tarz kinetik çalışmaların olmasa bile hep üç boyut (3D) meselesi var. Niçin resimden 3D’ye geçtiniz?

SD: Resimden niye üç boyuta geçtim aslında bilmiyorum. 1984’te okuldan mezun olunca hiç resmi elime almadım doğrudan üç boyutlu işleri yaptım. Mezun olduğum dönem "Yeni Eğilimler"e gönderdiğim bir çalışmam oldu orada ödül aldım ve ödül almak bana acayip enerji verdi. Üç boyut doğru yol dedim kendi kendime böyle devam ettim. Serüven 1985’ten 2015’e kadar, 30 yıldır, mekanik işlere doğu "Kinetik Sanat " diyebileceğimiz işlere evrildi.

HG: "Kinetik Sanat" yolunda babanızın sizi etkilediğinden bahsetmişsiniz...

SD: Çocukluğumda aslında ben bir atölyede büyüdüm. Atölyemde hala kullandığım kırmızı makine, babamın atölyesindeydi, 60 yıllık makine. Babam teknisyendi, mahallemizde tamiratlar, torna, tesviye işleri ona benzer şeyler yapardı; kaynak yapırdı atölyede, demir kesilirdi... Öyle bir ortamda büyüyen herkes doğal olarak böyle bir görgüyü alıyor. Sanıyorum Cemil Demirtaş’ın atölyesi benim ilk deneyimim ve ilk enerjilerimi aldığım yer oldu. Başlangıç böyle oldu sonra resim okudum ancak boyutlu işlerle kendimi daha iyi ifade edebileceğimi düşündüm. Okul bittikten sonra para kazanmak için çeşitli makineler yapıyordum ve bu süreç bana makine yapabileceğimi öğretti ve makinelerin de sanat eseri olabileceğini anladım sonra robotlarla çok ilgilenmeye başladım. Robot yapmasam da robotik işler yaptığım söylenebilir.

Server Demirtaş, Düşünen Kadın

HG: Heykelleriniz sizin deyiminizle “eski teknoloji” metodları içeriyor. Biraz teknik ve çalışma prensibinden bahsedebilir misiniz?

SD: Sadece mekaniği kullanıyorum üzerine ne bir elektronik devre, ne bir yazılım, bilgisayarla ilgili bir kayıt cihazı ya da ona benzer bir elektronik alet yok sadece dişliler, motor; motor dişliyi çeviriyor, onlar diski çeviriyor, disk kolu itip kakıyor, o bir teli çekiyor, tel kafaları sağa sola oynatıyor ya da başka istediğim insansı hareketleri yapıyor. Bu insansı hareketler önemli, şimdiki heykellerim birazcık insansı bakan, sağa sola dönen, insansı el hareketleri yapan işte insansı olabilen her şeyi yapmaya çalışıyorum ama ukalalık etmeden tabii tanrısal boyuta ilişmeden bu sorunu bu şekilde çözmeye çalışıyorum.

HG: Leonardo Da Vinci de 15.-16. yüzyılda neredeyse benzer bir teknikte çalışıyor. Siz de hazır malzemeler kullanıyorsunuz diskler, çarklar, otomobil cam sileceği gibi belki aradaki fark bu ancak kullandığınız yöntem çok benziyor birbirine. Eski ustalardan etkilendiniz mi?

SD: Leonardo da Vinci ile olan ilişkiyi şöyle anlatayım; lisedeydim ve bir dizi film vardı TRT'nin kanallarında, Leonardo'nun Hayatı diye ben kilitlenirdim televizyonun başına. Leonardo'nun yaptığı makineleri, kanatları, şanzımanları birtakım savaş cihazları yapardı, tanklar vardı, yol ölçme aletleri vardı, bilyelerle yaptığı bir sürü şeyler vardı. Bu beni acayip etkiledi daha Akademi'ye gitmiyorum, resim eğitimi almadan ki, bana çok tanrısal gözüküyordu Leonardo. O bir şekilde etkilemiş olabilir ama şimdi zaten aynı Leonardo gibi, tabii onun gibi olmak mümkün değil de, teknik ve mekanik açıdan onun kullandığı basit yöntemleri aslında hala kullanıyorum bu konuda kendimi yenileştim daha doğrusu bu bende bir üslup gibi oldu, bu basit mekanik kurgular, o mekanizma benim heykellerimin çalışırılığını sağlıyor. Çok basit yöntemlerle sadece o basit yöntemleri koordine ediyorum. En son yaptığım işte 30 kadar hareketi mekanizmalarla vermenin zorluğunu yaşıyorum biraz otomatlar gibi olduğunu söyleyebiliriz.

Server Demirtaş

HG: Bozlu Art Project'teki Evvel Zaman Makinesi serginizde farklı duyular da işin içine giriyor sadece görmekle kalmıyoruz ses ve koku da var...

SD: Sergide bir çiçek var, duvarda asılı, biz ona yaklaştığımızda size doğru eğiliyor ve koklanmayı istiyor çiçek ve yapraklarını açıyor, size bir koku gönderiyor. Kendini koklatan çiçek de diyebiliriz biraz erotik bir çiçek olsa da bu benim konum değil aslında o ister istemez çiçeğin doğasında olan bir şey. Oyun Alanı çalışması da tamamen interaktif, üzerinde 18 sensör ve bunlara bağlı 18 farklı müzik kutusu var. Aslında bu heykeli gerçekten de oyun oynamak için tasarladım; üzerinde elinizi gezdirdiğinizde kakafonik bir müziği yaratabiliyorsunuz.

HG: Heykellerinizde teknolojinin bizi yalnızlaştırması ya da insanın robotikleşmesini referans aldığınızı söyleyebilir miyiz?

SD: Makine teknolojisiyle evvel zamanın teknolojisini kullanan bir üretimim var bir de benim evvelime ait olan şeyler; travmalar, yorgunluklar, sevinçler bende iz kalmış şeylerin de bugün evvel zamana ait olarak çıkması ya da oradan kaynaklı olarak çıkmasını önemsiyorum. İnsanın robotlaşması hiç konum değil bu zaten herkesin farkında olduğu bir şey. İşlerim robotlara benziyor olabilir, robotik diyebiliriz ama ben onlara başka duygular yüklüyorum. İnsanlar Galeriye geldikleri zaman küçük bir bağlantı kursun izleyici o zaman ben çok mutlu olacağım. Benimle de ilgili bir bağlantı kurmuş olacak neticede.

Server Demirtaş, Makinenin Mor Çiçeği

HG: Mekanik sistemler aracılığı ile insani duyguları aktarıyorsunuz sizi bunu yapmaya tetikleyen motivasyon nedir?

SD: Bütün bu heykellerde benim yapamadığım, yapamadıklarım, başa çıkamadığım şeyleri burada deniyor olabilirim. Esas önemli nokta ben bir şeyleri paylaşmak istiyorum. Esas hadisem bu. Birisi bir kontakt kurduğu zaman, bir iletişime geçtiği zaman ben çok mutlu olacağım, bütün sanatçılar için de böyle olduğunu düşünüyorum. Herkes kendi, resmiyle, heykeliyle, sinemasıyla ilgili birileriyle kontakt kurmaya çalışıyor. Ben de içsel hadiselerimi bu şekilde halletmeye çalışıyorum, seçtiğim yol bu. Sen gelip orada bir duygu kırıntısı yakalayabilirsen küçük ve bir etki yaşarsan işte benim için herşey bitti, bu kadar. Yapabileceğim başka ne olabilir ki; kocaman tanrısal bir şeyi zaten yapamıyorum, küçücük bir şey. İşte ben bu küçücük şeyleri denemek istiyorum.

